

ชื่อเรื่อง การศึกษาสภาพและแนวทางการแก้ปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1

ผู้วิจัย เบญจลักษณ์ ลอยนอก **ปริญญา** ค.ม. (การบริหารการศึกษา)

กรรมการที่ปรึกษา ดร.ธีระวัฒน์ เข็มแสง ประธานกรรมการ
รศ.ดร.ประภัสสร ปรีเอี่ยม กรรมการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 2556

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาสภาพปัจจุบันของสาเหตุการออกกลางคัน
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 2. ศึกษาข้อเสนอแนะและ แนวทางการแก้ปัญหาการ
ออกกลางคันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นใน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ประชากร ได้แก่ ประธาน
คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร โรงเรียน และผู้แทนครูใน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 1 ทั้งหมด 38 โรงเรียน จำนวน
ทั้งสิ้น 119 คน กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
มหาสารคาม เขต 1 ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและแผนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
มหาสารคาม เขต 1 ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร โรงเรียน ผู้แทนครู จำนวนทั้งสิ้น
10 คน และกลุ่มเป้าหมายเพื่อศึกษารายกรณี ได้แก่ นักเรียน โรงเรียนบ้านเหล่าตามาที่ออกกลางคัน
ในปีการศึกษา 2554 จำนวน 1 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม
คอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อหาค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า

1. สาเหตุของการออกกลางคันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นใน โรงเรียน
ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1

ส่วนใหญ่ คือ ด้านที่เกี่ยวกับผู้เรียน รองลงมา คือ ด้านที่เกี่ยวกับครอบครัว และด้านที่เกี่ยวกับสถานศึกษา พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1.1 ด้านที่เกี่ยวกับผู้เรียน นักเรียนมีปัญหาสุขภาพ มีโรคประจำตัว และไม่ได้รับการดูแลรักษาอย่างถูกต้อง ทำให้ขาดเรียนบ่อย เรียนไม่ทันเพื่อน นักเรียนไม่สนใจ ไม่มีสมาธิและเบื่อหน่ายต่อการเรียน ไม่รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ โดยเกิดมาจากสาเหตุของสิ่งแวดล้อมทางครอบครัว โรงเรียน หรือสังคม นักเรียนขาดการวางแผน การจัดแบ่งเวลาในการเรียนไม่เหมาะสม ขาดความรับผิดชอบ มีนิสัยและทัศนคติต่อการเรียนไม่เหมาะสม

1.2 ด้านที่เกี่ยวกับครอบครัว พบว่า ครอบครัวของนักเรียนมีฐานะทางเศรษฐกิจและรายได้ต่ำ ยากจน และผู้ปกครองต้องเลี้ยงดูบุตรเพียงลำพัง ทำให้มีรายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายในครอบครัวและการเรียน สภาพครอบครัวไม่อบอุ่น ผู้ปกครองหย่าร้างไม่มีเวลาในการอบรมเลี้ยงดูหรืออบรมเลี้ยงดูไม่เหมาะสม และไม่เข้าใจพัฒนาการของวัยรุ่น ไม่เสมอต้นเสมอปลาย เข้มงวด รุนแรง

1.3 ด้านที่เกี่ยวกับสถานศึกษา พบว่า ใน 1 ห้องเรียนมีนักเรียนที่มีความแตกต่างทั้งในด้านสติปัญญา พฤติกรรมการเรียน และพฤติกรรมส่วนตัว ทำให้ครูผู้สอนให้ความสนใจไม่ทั่วถึง จึงไม่สามารถตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของนักเรียนได้ครบทุกคน โรงเรียนมีกฎระเบียบเข้มงวดมากเกินไปทำให้นักเรียนต่อต้าน และไม่ปฏิบัติตาม

2. แนวทางการแก้ปัญหาการออกกลางคันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 พบว่า

2.1 ด้านที่เกี่ยวกับผู้เรียน พบว่า สถานศึกษามีการกำหนดนโยบายด้านระบบการช่วยเหลือนักเรียนอย่างชัดเจนว่าทางโรงเรียนให้ความสำคัญในด้านกิจกรรมเป็นส่วนสำคัญไม่น้อยไปกว่าด้านวิชาการ การส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ

2.2 ด้านที่เกี่ยวกับครอบครัว พบว่า โรงเรียนควรให้ความช่วยเหลือ โดยการให้คำปรึกษารายบุคคล และให้คำปรึกษากลุ่ม ให้ข้อมูลและแนวทางเพื่อสร้างความเข้าใจและขอความร่วมมือจากอาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ประจำวิชา อาจารย์ที่รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน และผู้ปกครอง เพื่อปรึกษาปัญหาและหาแนวทางในการให้ความช่วยเหลือแก้ไขปัญหาให้นักเรียน

2.3 ด้านที่เกี่ยวกับสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษามีการจัดทำกรอบแนวคิดและนโยบายในด้านระบบการช่วยเหลือนักเรียน โดยยึดแนวทางทางการบริหารและจัดการศึกษา โดยอาศัยปรัชญาการจัดการศึกษาของโรงเรียน คือ ความรู้ คู่คุณธรรม โดยโรงเรียนให้ความสำคัญทั้งสองส่วนเท่า ๆ กันมีการจัดการดูแลในเรื่องของการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านการเรียน การ

ค

ให้โอกาสนักเรียนในการพัฒนาตนเอง การส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ แสวงหา
ความก้าวหน้าในวิชาชีพของตน

TITLE : The State of the Dropout Problem in the Lower Secondary Education Level
under Maha Sarakham Office of Primary Education Service Area 1

AUTHOR : Benjalak Loinok   **DEGREE :** M.Ed. (Educational Administration)

ADVISORS : Dr. Tirawat Yeamsang   Chairman

Assoc. Prof. Dr. Prapatsorn Pree-iam   Committee

RAJABHAT MAHA SARAKHAM UNIVERSITY , 2013

ABSTRACT

This research had the objectives to: 1. study the present state of the causes of dropouts in the lower secondary education level in the extended educational opportunity schools under Maha Sarakham Office of Primary Education Service Area 1; 2. study the recommendations and means to solve the dropout problem in the lower secondary education level in the extended educational opportunity schools under Maha Sarakham Office of Primary Education Service Area 1. The population comprised chairmen of the educational institution committees, school administrators, and teacher representatives in the 38 extended educational opportunity schools under Maha Sarakham Office of Primary Education Service Area 1, totally 119 persons. The target group comprised the deputy director of Maha Sarakham Office of Primary Education Service Area 1, the director of the Policy and Plans Group, Maha Sarakham Office of Primary Education Service Area 1, chairmen of the educational institution committees, school administrators, and teacher representatives, totally 10 persons, and the target for a case study was a dropout who quit school in the academic year 2011 from Ban Laotama School, obtained through purposive sampling. The instruments were a questionnaire and an interview form. The data analysis employed a ready-made computer program to find the percentage.

The results are as follows:

1. The causes of most dropouts in the lower secondary education level in extended educational opportunity schools under Maha Sarakham Office of Primary Education Service Area 1 were related to the student, the causes second to the most were related to the family and the

third were related to the educational institution. When each aspect was considered, it was found that:

1.1 On the student aspect it was found that the students had health problems; some had a congenital disease that had not been cured correctly which resulted in frequent absence from class; they were unable to catch up with classmates, they lacked attention, concentration and they had boredom of learning; they did not know how to use free time effectively, that was caused by the environment, the family, the school, or the society; the student lacked planning; they lacked suitable use of learning time, responsibility, and they had unfavorable attitude toward learning.

1.2 On the family aspect it was found that the students' families had low income and so they were economically poor; the parents' income could not cover the expense of the household and the expense on education; they lacked family warmth; they had a broken home; they had inadequate time for raising the child or they had unsuitable child raising, they lacked understanding of adolescent development; they lacked consistency; they were too strict and violent.

1.3 On the educational institution aspect it was found that in one class there were students who were different in their intelligence, learning behavior, and personal behavior. The teacher could not pay enough attention to all students and could not examine every one's knowledge and understanding; the school had too many and too strict regulations that the student went against and did not conform to.

2. In terms of means to solve the dropout problem, recommendations are as follows:

2.1 On the student aspect, the school should clearly set the policy on the student assistance system that the school would give no less emphasis to the activities, compared to the academic affairs, and would encourage the students to take part in the activities.

2.2 On the family aspect, the school should give assistance to the family by giving counseling to individuals and groups, giving data and means to create understanding, asking for cooperation of advisor teachers, course teachers, teachers who are in charge of the student assistance system, the school director, and parents, in order to discuss problems and find means to solve the student's problem.

2.3 On the educational institution aspect, the school should set a conceptual framework and policy on the student assistance system, basing on the guidelines for educational administration and the school philosophy on educational management which comprises knowledge and morality; the school should give equal weight to each part; there should be management of the student assistance system regarding learning, providing opportunities for students to develop themselves, and encouraging students to create a learning process to seek progress in their own career.